

Iwona Benenowska¹
Małgorzata Jaracz²

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA
nt. *JĘZYK, SPOŁECZEŃSTWO, WARTOŚCI*
(Bydgoszcz, 17-18 września 2007 r.)

W dniach 17-18 września 2007 r., pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Bydgoszczy, Konstantego Dombrowicza, odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt. *Język, społeczeństwo, wartości*. Została ona zorganizowana przez Komisję Językoznawczą Bydgoskiego Towarzystwa Naukowego (przewodnicząca – prof. dr hab. Elżbieta Laskowska, wiceprzewodnicząca – prof. dr hab. Jolanta Mędelska, sekretarze konferencji – dr Iwona Benenowska i dr Małgorzata Jaracz) we współpracy z Instytutem Filologii Polskiej, Instytutem Neofilologii i Lingwistyki Stosowanej oraz Katedrą Filologii Germańskiej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (prof. dr hab. Marek Cieszkowski). Należy dodać, że była to już druga po konferencji nt. *Język, historia, polityka* (w dniach 28-29 września 2006 r.), i miejmy nadzieję – cykliczna, która integruje bydgoskie środowisko językoznawcze do działań na forum ogólnopolskim.

Konferencja miała, podobnie jak poprzednia, charakter otwarty, m.in. z udziałem władz samorządowych (wiceprezydenta miasta – Bolesława Grygorewicza, wiceprzewodniczącej Rady Miasta – Ewy Starosty), przedstawicieli życia kulturalnego miasta, mediów i zainteresowanych tą problematyką bydgoszczan. Władze UKW reprezentowali Prorektor ds. Organizacji i Rozwoju – prof. dr hab. Janusz Trempała i Dziekan Wydziału Humanistycznego – prof. dr hab. Andrzej Papuziński. Uroczyste otwarcie konferencji i obrady plenarne odbyły się w sali sesyjnej Urzędu Miasta Bydgoszczy przy ul. Jezuickiej 1, a po południu i dnia następnego wykłady wygłaszano w Instytucie Filologii Polskiej przy ul. Jagiellońskiej 11.

Zaproszenie na konferencję przyjęli językoznawcy z wielu ośrodków uniwersyteckich. Obecni byli prof. Ewa Wolnicz-Pawłowska (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), prof. Alicja Pihan-Kijasowa i prof. Irena

¹ Zakład Gramatyki Współczesnego Języka Polskiego, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz.

² Zakład Gramatyki Współczesnego Języka Polskiego, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz.

Sarnowska-Giefing (UAM w Poznaniu), prof. Maria Biolik i prof. Wanda Szulowska (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie), prof. Ewa Pajewska (Uniwersytet Szczeciński), prof. Krzysztof Maćkowiak i prof. Katarzyna Węgorowska (Uniwersytet Zielonogórski) oraz liczne grono doktorów i doktorantów, m.in. z Uniwersytetu Gdańskiego, Łódzkiego, Śląskiego, Warszawskiego i in.

Tematyka wystąpień była bardzo zróżnicowana. Obejmowała syntetyczny opis relacji między językiem a społeczeństwem, np. *Polszczyzna – język a jego użytkownicy* E. Wolnicz-Pawłowskiej, zagadnienia związane z komunikacją medialną, np. *Wartości w wywiadach w prasie gospodarczej i jej językowe środki wyrazu* E. Pajewskiej, dyskursem politycznym, np. *Słownictwo wartościujące w tekstach nacechowanych ideologicznie* H. Bartwickiej, *Komunikaty pośrednie w wypowiedziach polityków IV RP* S. Kwiecień-Masło, *Wpływ sytuacji politycznej na jakość polszczyzny tygodnika „Trybuna Radziecka” wydawanego w ZSRR w dwudziestoleciu międzywojennym* T. Graczykowskiej, problematykę powiązaną ze społecznymi funkcjami języka i komunikacji językowej, np. *O symulowaniu rzeczywistości poprzez język* M. Cieszkowskiego. Szczególnie dużo uwagi poświęcono tytułowemu zagadnieniu wartości i wartościowania w języku, np. *Wartościowanie jako środek perswazji* E. Laskowskiej, *Wartościowanie kobiety w dyskursie publicystycznym* M. Ampel-Rudolf, *Język i świat wartości na wybranych harcerskich forach internetowych* K. Ruty i M. Wrześniewskiej-Pietrzak. Poruszane były także liczne wątki związane ze stosunkiem nazw własnych do wartości, np. *Imiona mieszkańców Poznania w świetle spisów podatkowych XVI i XVII w.* I. Sarnowskiej-Giefing, *Imiona warszawskich ewangeliczek z końca XVIII w.* W. Szulowskiej, *Imiona chrześcijańskie w szesnastowiecznym nazewnictwie miejscowym Podlasia* T. Pluskoty, *Preferowane wartości w wyborze imienia zakonnego w Zgromadzeniu Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego w prowincji poznańskiej* M. Czaplückiej-Jedlikowskiej, *Wybrane nazwy wartości jako baza polskich nazwisk* M. Jaracz, czy *Odbicie społecznie akceptowanych wartości w nazewnictwie miejskim Łodzi* I. Różyckiej.

Prezentowane referaty ujmowały skomplikowaną problematykę zależności lingwistyczno-społeczno-aksjologicznych z kilku różnych perspektyw badawczych (w tym przy wykorzystaniu porównań materiału językowego z różnych języków). Najliczniejszą grupę stanowiły analizy w nurcie językoznawstwa współczesnego, np. *Wyrażenia wartościujące w argumentacji perswazyjnej na przykładzie francuskiej reklamy turystycznej* D. Topy, *Uniwersalne teksty e-mailowe (kalki tekstowe) w korespondencji użytkowników internetowego serwisu randkowego „Sympatia”* I. Łuc, w ujęciu historycznojęzykowym, np. *Udział leksyki religijnej w słownictwie pamiętników zesłańczych z XIX wieku* A. Pihan-Kijasowej, *Edmunda Bojanowskiego rozmyślenia nad językiem i stylem* K. Maćkowiaka, *Leksyka przestarzała w „Tygodniku Ilustrowanym” z 1924 roku* J. Joachimiak-Prażanowskiej oraz onomastycznym, np. *Dzieje Wilna i Wielkiego Księstwa Litewskiego utrwalone w nazwach własnych niektórych wileńskich domów* K. Węgorowskiej,

Wartościowanie utrwalone w nazwiskach mieszkańców komornictwa jeziorańskiego w XVII-XVIII w. I. Matusiak, *O antroponimach w podstawie nazw miejscowych powiatu zielonogórskiego* I. Żuraszek-Ryś, *Nazwy ulic i placów Wyrzyska* H. Duszyńskiego, *Wartościowanie w nazwach osobowych pochodzących z przysłów i frazeologizmów* I. Wieczorek. Nie zabrakło także tekstów opracowywanych z perspektywy dialektologicznej, np. *Świat wartości Mazurów w utworach poetów ludowych z terenu Mazur* M. Biolik, *Wartościowanie komunikacji językowej (na materiale frazeologii gwar mazowieckich)* B. Burskiej-Ratajczyk. Aspekt socjolingwistyczny reprezentowały referaty nt. *Nowe, radzieckie realia odzwierciedlane w moskiewskim słowniku rosyjsko-polskim wydanym w latach 30. ubiegłego wieku* J. Mędelkiej, *Język a społeczeństwo – stan i kierunki badań socjolingwistycznych na Ukrainie* A. Brackiego. Mówiąc o perspektywie lingwistyczno-kulturowej, pragmatyczno-kulturowej i kulturoznawczej, warto było zwrócić uwagę na wystąpienia: *Stereotyp płci we współczesnej prasie kobiecej (lingwistyczno-kulturowe aspekty wartościowania)* D. Suskiej, *Językowo-kulturowy obraz „maliny” w języku rosyjskim* K. Świrki czy *Inteligencja polska końca XX w. i początku XXI w. na podstawie dyskusji publicystycznej* R. Suchenek. Wielu autorów zainspirował ciekawy nurt interdyscyplinarnych koncepcji literaturoznawczych, który był przedmiotem szczegółowych analiz w referatach: *Sposoby wartościowania świata w prozatorskiej twórczości austriackiej noblistki – Elfriede Jelinek* A. Majkiewicz, *Aksjologiczna bliskość w „żebraczych trenach” Tadeusza Różewicza* B. Morzyńskiej-Wrzosek. Nie zabrakło także psychologicznego punktu widzenia na to, w jaki sposób język ojczysty może wpływać na potrzeby życiowe jednostki, np. *Wpływ języka ojczystego na kształtowanie się potrzeb życiowych* A. Hau.

Różnorodność tematyki i interdyscyplinarny charakter referatów wygłoszonych na konferencji można uznać za jej walor, a swoista koincydencja różnych stanowisk badawczych z pewnością poszerza perspektywy interpretacyjne i jest ważnym głosem w dyskursie naukowym związanym z tą problematyką.